КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КДПУ ·VERITAS · CREATIO · LIBERTAS·

Кафедра ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	**ПСИХОЛОГІЯ СУБ'ЄКТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ**
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (додаткова спеціальність)	
Освітня програма	Психологія
Форма навчання	Денна, заочна
Статус дисципліни	варіативна
Семестр	III
Вимоги до допуску	
Обсяг дисципліни	Данна форма: кредитів: 3,0 загальний обсяг годин –90: годин аудиторної роботи – 26; з них: лекцій – 4 (одна на чотири тижні); практичних занять – 22 (одне щотижня); годин самостійної роботи – 64 Заочна форма: кількість кредитів – 3,0 загальна кількість годин – 90; аудиторні – 10; лекційні – 4; (одна на чотири тижня); практичні – 6 (одне на три тижня); самостійна робота – 80.
Форма звітності	Екзамен
Викладач(і)	Остапчук Олена Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент
Персональна(і) сторінка(и) викладача(ів)	https://kdpu.edu.ua/personal/oyeostapchuk.html
Контактна інформація	електронна адреса кафедри k_pedtech@kdpu.edu.ua

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Психологія суб'єктів педагогічного процесу» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії PhD спеціальності 053 Психологія. Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологія суб'єктності, побудова педагогічного процесу з позицій суб'єктного підходу, взаємодія суб'єктів педагогічного процесу.

Міждисциплінарні зв'язки: вікова психологія, психологія особистості, педагогічна психологія, психологічна антропологія.

ЦІЛІ НАВЧАННЯ

Мета навчальної дисципліни: визначити і науково обґрунтувати психолого-педагогічні умови організації взаємодії суб'єктів педагогічного процесу, які сприяють становленню суб'єктної позиції учнів і студентів.

Завдання навчальної дисципліни:

1) актуалізувати базові знання з сучасних напрямків психології особистості, вікової та педагогічної психології;

2) розкрити теоретико-методологічні засади дослідження соціально-психологічних чинників становлення суб'єкта освітнього процесу;

3) дослідити проблему співвідношення факторів суб'єктності і суб'єктивності в проектуванні і реалізації педагогічного процесу;

4) визначити ефективність застосування методів описової психології і гуманітарних методів у дослідженні суб'єктності людини;

5) ознайомитися з різними формами рефлексивної діяльності суб'єктів освітнього процесу;

6) вивчити різні аспекти суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом як засіб гуманізації вітчизняної освіти;

7) формування активної життєвої позиції, здатності суб'єктів педагогічного процесу до саморозвитку, досвіду приймати самостійні і відповідальні рішення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

● на понятійному рівні – основні поняття психології суб'єктності, психологічної антропології, педагогічної психології;

● на фундаментальному рівні – соціально-психологічні засади становлення суб'єкта педагогічного процесу методи наукових психолого-педагогічних досліджень;

- зміст і напрями діяльності психолога у системі освіти;

- основи педагогічної та вікової психології; - основи психології вищої школи;

- сутність та закономірності психічних явищ, природу та психологічну структуру особистості, теорії особистості у світовій та вітчизняній психології, умови її розвитку та формування;

● на практично-творчому рівні – розв'язувати проблемні ситуації, які виникають у результаті взаємодії суб'єктів педагогічного процесу.

Здобувач повинен ***уміти***:

● самостійно та вільно орієнтуватися у змісті психології суб'єктів педагогічного процесу;

● застосовувати знання з психології суб'єктів педагогічного процесу в процесі вивчення та практичного розв'язання психологічних проблем навчання; визначати внесок видатних вітчизняних і зарубіжних учених у розвиток психології суб'єктів педагогічного процесу;

● вміти планувати психологічні наслідки запровадження нових технологій навчання;

● вміти вивчати і узагальнювати психологічні проблеми у педагогічному процесі, надавати рекомендації щодо їх вирішення;

- вміти впроваджувати власні науково-методичні підходи забезпечення навчально-виховного процесу із учнівською та студентською молоддю;
- забезпечувати систему профілактичної роботи на основі психолого-педагогічної діагностики.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

Модуль 1. ПСИХОЛОГІЯ СУБ'ЄКТНОСТІ ЯК СУЧАСНИЙ НАПРЯМОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Тема 1. Предмет психології суб'єктності, принципи, напрямки дослідження.

Тема 2. Систематичний опис психологічної організації людини: «індивід», «суб'єкт», «особистість», «індивідуальність».

Тема 3. Поняття про людину як суб'єкта. Класифікація суб'єктних властивостей людини.

Модуль 2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СУБ'ЄКТНОСТІ ЛЮДИНИ

Тема 4. Аналіз уявлень про людину як суб'єкта в основних наукових школах психології.

Тема 5. Суб'єктно-вчинкова парадигма дослідження суб'єктності людини.

Тема 6. Психологічні антропологія як спеціальне вчення про суб'єктність людини і суб'єктивну реальність.

Модуль 3. СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНА МОДЕЛЬ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 7 . Становлення суб'єктної позиції учня в умовах педагогічної взаємодії.

Тема 8. Суб'єктність студента як індикатор інтеграції психології і педагогіки.

Тема 9. Структура суб'єктної позиції майбутнього спеціаліста.

Тема 10. Педагог як суб'єкт педагогічного процесу.

Тема 11. Психолог як суб'єкт педагогічної діяльності.

ВИДИ РОБІТ І ЗАВДАНЬ. ІНСТРУМЕНТАРІЙ НАВЧАННЯ

Методи організації навчально-пізнавальної діяльності: лекція, пояснення, індивідуальні завдання, самостійна робота, усне опитування, письмові самостійні роботи, модульний тестовий контроль. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: аналогія, порівняння, протиставлення, ситуації вільного вибору навчального завдання, використання відкритої інформації, прикладна спрямованість завдань, міжпредметні зв'язки.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування лекцій і практичних занять є обов'язковим. На практичних заняттях відпрацьовуються всі базові знання, які детально вивчаються на відповідних лекціях. Необхідною умовою є виконання аспірантами всіх завдань на кожному практичному занятті. Поза аудиторна самостійна робота аспірантів формується на завданнях творчо-пошукового характеру. Політика академічної доброчесності забезпечується наданням кожному аспіранту індивідуальних завдань. Обов'язковою є вимога виконання всіх самостійних завдань.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Поточне тестування та самостійна робота												
Модуль 1			Модуль 2			Модуль 3						∑
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Екз	**100**
7	8	7	7	8	7	7	8	7	7	7	20	
22			22			36					20	
80											20	100
100												

Лекція –1 бал;

Практичне заняття – 2 бали;

Самостійна робота - 4 бали (за кожну тему);

Екзамен – 20 балів.

Шкала оцінювання навчальних досягнень: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою		Оцінка ЄКТС	100-бальна система оцінювання
Екзамен (чотирирівнева)	Залік (дворівнева)		
відмінно	зараховано	A	90-100
добре	зараховано	B	80-89

		C	71-79
задовільно	зараховано	D	61-70
		E	50-60
незадовільно	незараховано	FX	30-49
		F	0-29

РЕСУРСИ

Методичні матеріали: опорні конспекти лекцій, проблемно-пошукові завдання, наукові першоджерела.

9. Рекомендована література

Базова

1. Абульханова К. А. Рубинштейновская категория субъекта и ее различные методологические значения. Психология индивидуального и группового субъекта. Под ред. А. В. Брушлинского, М. И. Воловиковой. М. : ПЕР СЭ, 2019. С. 34–50.
2. Аверіна К. С. Соціальна активність майбутніх фахівців соціономічних професій: теорія і методологія розвитку: монографія / (за наук. ред. Г. Терещука). Мелітополь: Люкс, 2020. 462 с.
3. Аверіна К. С. Фактори структурних видозмін і спрямувань соціальної активності майбутніх фахівців соціономічних професій: методичні рекомендації 26 для закладів вищої освіти. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2020. 127 с.
4. Аносов І. П. Педагогічна антропологія: Навчальний посібник. Київ: Твім-інтер, 2015. 264 с.
5. Кушнір В. А. Теоретико-методологічні основи системного аналізу педагогічного процесу вищої школи. Харків, 2015. 245 с.
6. Людина. Суб’єкт. Вчинок : філософсько-психологічні студії / за заг. ред. В.О. Татенка. Київ : Либідь, 2016. 360 с.
7. Роменець В.А. Психоаналіз в пошуках канону. К.: Наук. думка, 2016. 215 с.
8. Сергиенко Е.А. Природа субъекта: онтогенетический аспект. Дн-ск: Академический проект, 2018. 202 с.
9. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посіб. Київ : ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
10. Татенко В.А. Психология в субъектном измерении. Київ: Просвіта, 2017. 321 с.

11. Осницикий А.К. Деятельностное и личностное в проявлениях субъекта. Харьков, 2019. 314 с.

12. Філософія освіти : навч. посіб. / за заг. ред. В. Андрущенка, І. Передборської. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. 329 с.

Додаткова:

1. Абульханова К. А., Рубинштейн С. Л. Ретроспектива и перспектива. Проблема субъекта в психологической науке. М. : Изд-во ИП-РАН, 2000. С. 13–27.

2. Ананьев Б. Г. О проблемах современного человекознания. М. : Наука, 2001. 397 с.

3. Брушлинский А. В. Психология субъекта. Ред. В. В. Знаков. М. : Институт психологии РАН; СПб. : Алетейя, 2013. 272 с

4. Гаврилов М. І. Суб'єктний зміст об'єкта педагогічного впливу в американській системі освіти. *Американська філософія освіти очима українських дослідників* : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 22 грудня 2014 р. Полтава: ПОІППО, 2014. 281 с.

5. Марцинковська Т.Д. Вчинок як основа наукового безсмертя : К. : Либідь, 2016. 243 с.

6. Маслоу А. Психология бытия : К. : Векслер, 2013. 304 с.

7. Спільна декларація про гармонізацію архітектури європейської системи вищої освіти URL: http://lpehea.in.ua/sites/default/files/documents/2016/05/23/sorbonska_deklaraciya_1998.pdf (дата звернення: 25.05.2017).

8. Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України [головний ред. В. Г. Кремень]. К.: Юрінком Інтер, 2018. 1040 с.